

Raadsvoorstel

Datum vergadering	: 29 juni 2021
Registratie nummer	: GZDGWB158572/159359
Voorstelnummer	: RV2021/068
Portefeuillehouder	: Ton van Maanen
Bijlage(n)	: -6-
Onderwerp	: Regioplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland

---

Onderwerp

Regioplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland

Beslispunten

1. Het regioplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en regio Rivierenland vast te stellen.
2. Toestemming te geven tot het treffen van de Centrumregeling "Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland".

Inleiding

Het beleid over Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) verandert. Vanaf 1 januari 2022 decentraliseert het Rijk de taak BW van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. Gemeenten krijgen hiervoor vanaf 2023 van het Rijk extra middelen in het Wmo-budget. Dit is nieuw: voorheen gingen alle budgetten voor uitvoering van deze taak naar de centrumgemeente. Voor onze regio is dat de gemeente Nijmegen. De verantwoordelijk voor MO blijft vooralsnog tot 2026 de verantwoordelijkheid van de centrumgemeenten. Om ons voor te bereiden op deze ontwikkelingen stelden we samen met de andere gemeenten uit de regio's Nijmegen en Rivierenland in 2017 het beleidsplan 'Samen Dichtbij' vast. In dit beleidsplan staan 25 voorstellen op het gebied van wonen, zorg, werk, participatie en inkomen.

Daarnaast zijn, ten behoeve van de regionale uitwerking, een aantal leidende uitgangspunten vastgesteld, te weten:

- Ook in de toekomst blijven de regiogemeenten op het schaalniveau van Gelderland-Zuid¹ samenwerken. Dit wordt ingericht op basis van een lichte samenwerkingsvorm met stevige onderlinge afspraken.
- De centrumlocaties voor opvangvoorzieningen in Tiel en Nijmegen blijven behouden, maar worden niet uitgebreid. De tussenvoorzieningen worden in beide regio's uitgebreid.
- Inrichting van één centrale toegang voor Beschermd Wonen, plus per sub-regio een centraal coördinatiepunt Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.
- In gang zetten van de ambulantisering met als doel een opbouw van 30% ambulante ondersteuning in 2022 tot 50% in 2032. Het uitgangspunt is en blijft dat iedereen die intramurale zorg nodig heeft, dat ook krijgt.

---

¹ Dit zijn de gemeenten: Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen, Buren, Culemborg, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en West Maas en Waal.

Ambulantisering is het streven om mensen met een beperking zo 'normaal' mogelijk te laten participeren en de benodigde hulp aan huis te bieden.

De meeste voorzieningen voor BW en MO staan nu in Tiel en Nijmegen. De kern van het beleidsplan "Samen Dichtbij" is dat we de ondersteuning waar mogelijk, meer lokaal in dorpen en wijken en bij mensen thuis organiseren. Verder willen we ook dat deze voorzieningen zich meer richten op herstel en uitstroom.

Een aantal voorstellen uit het beleidsplan "Samen Dichtbij" moesten we nog verder uitwerken. Deze uitwerking staat in bijgevoegd regioplan. Dit zijn:

- Spreiding van voorzieningen.
- Inrichting lokaal versus regionaal.
- Verdeling van de kosten.
- Samenwerkingsvorm.

Via dit voorstel wordt van u een besluit gevraagd op een aantal specifieke onderdelen uit het regioplan² om zo het regioplan vast te stellen.

Samenvatting

Vanaf 1 januari 2022 decentraliseert het Rijk de taak beschermd wonen van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. Gemeenten krijgen hiervoor vanaf 2023 van het Rijk extra middelen in het Wmo-budget. Om ons voor te bereiden op deze ontwikkelingen hebben we in 2017 het beleidsplan 'Samen Dichtbij' vastgesteld. Een aantal voorstellen uit het beleidsplan "Samen Dichtbij" moesten we nog verder uitwerken. Deze uitwerking staat in bijgevoegd regioplan.

Besluitgeschiedenis

2017 /2018	raadsbesluit (van de raden van de drie oude gemeenten)	vaststelling van het beleidsplan "Samen Dichtbij" beleidsplan GGZ beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
10 maart 2020	raadsinformatienota	
Mei 2020	raadsinformatienota	Digitale bijeenkomst voor raadsleden gemeenten regio Rivierenland
27 oktober 2020	raadsinformatienota	
3 november 2020	raadsinformatiebijeenkomst	Digitale bijeenkomst voor raadsleden gemeenten regio Rivierenland
13 april 2021	raadsinformatiebijeenkomst	Digitale bijeenkomst voor raadsleden gemeenten regio Rivierenland

Beoogd effect

Bepalen van de nadere afspraken om, binnen 7 tot 10 jaar, te komen tot een meer subregionaal dan wel lokaal aanbod beschermd thuis. Dit met als doel om inwoners met ernstige psychiatrische

² De doorklikmogelijkheid (bij de ervaringsverhalen) in het Regioplan komt te vervallen. Het is technisch niet mogelijk dit nog te realiseren.

problematiek een woonomgeving te bieden met de focus op veiligheid, bescherming, stabilisatie en herstel.

Argumenten

1.1 Hiermee wordt inzichtelijk hoe we BW en MO in regio Nijmegen en Rivierenland organiseren.

Het is belangrijk dat inwoners en aanbieders weten wat ze van gemeenten kunnen verwachten. Ook het ministerie verwacht van iedere regio een plan van aanpak. Het regioplan geeft samen met het beleidsplan Samen Dichtbij weer hoe de gemeenten uit de regio Nijmegen en Rivierenland dit doen.

1.2 Regionaal organiseren garandeert schaalvoordelen en een (grote) verscheidenheid aan voorzieningen.

We willen de wijze waarop we nu de zorg en begeleiding geregeld hebben, zo houden. Zo hebben en houden we een stevige basis voor inwoners met een (ernstige) psychiatrische aandoening (EPA) die zorg en begeleiding nodig hebben.

1.3 Voor sommige voorzieningen is een minimum aantal cliënten nodig.

Als afzonderlijke gemeente kunnen we hier niet aan voldoen. Wij zijn te klein om de benodigde diversiteit aan beschermd wonen vormen zelf te organiseren.

1.4 Zoals vastgesteld in ons beleidsplan Bouwen aan sociale kracht willen we dat onze inwoners in hun eigen leef-/ woonomgeving aan hun herstel kunnen werken.

Bij beschermd thuis woont een inwoner zelfstandig. Zorg en ondersteuning van een aanbieder is 24/7 op afroep beschikbaar.

1.5 Het regioplan is in lijn met de uitgangspunten zoals die zijn opgenomen in ons gemeentelijke beleidsplan Bouwen aan sociale kracht.

1.6 Met vaststelling van het regioplan voldoen we aan de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO).

De NvO schrijft voor dat gemeenten in regionaal verband voor BW en MO een regiovisie opstellen. Deze moet door de verschillende gemeenteraden zijn vastgesteld.

2.1 Een centrumregeling geeft invulling aan één van de uitgangspunten uit het, in 2017/2018, regionale vastgestelde beleidsplan "Samen Dichtbij".

In genoemd beleidsplan is opgenomen dat de organisatie van de samenwerkingsvorm niet zwaarder is dan nodig. Een centrumregeling is de meest lichte vorm om bestuurlijke samenwerking te regelen.

Door te kiezen voor een centrumregeling hoeven we geen nieuwe organisatie op te zetten. Het houdt in dat het ene gemeentebestuur de taken mandateert aan een bestuursorgaan van een andere gemeente. De verantwoordelijkheid wordt niet overgedragen. Daarmee is deze constructie eenvoudiger en relatief makkelijk te organiseren.

Daarnaast biedt deze samenwerkingsvorm de instrumenten waardoor gemeenten kunnen meedenken en -sturen. En flexibel en snel kunnen schakelen. Dit is belangrijk, omdat o.a. de ambulantisering vraagt om het continu aanpassen van beleid en uitvoering.

Voor een nadere toelichting zie de bijlage korte weergave juridische vormgeving gemeentelijke samenwerking.

2.2 De nadere uitwerking leggen we vast in een dienstverleningsovereenkomst.

In de centrumregeling dragen we de uitvoering van de taken over aan de gemeente Nijmegen. In een dienstverleningsovereenkomst maken we nadere afspraken over de precieze taken die de centrumgemeente krijgt. Dit zijn taken die bedrijfsvoering raken. Beide documenten zijn nodig om de juiste samenwerkingsafspraken vast te leggen.

2.3 Overdragen van een wettelijke taak aan een andere gemeente kan alleen op basis van mandaatverlening.

Vaststelling van een dienstverleningsovereenkomst en het mandaat is een collegebevoegdheid. Met de verlening van een mandaat kan Nijmegen uit onze naam handelen. Dit is nodig om snel besluiten te kunnen nemen.

2.4 Bij een regionaal voorzieningenniveau past een structuur van centraal organiseren.

De keuze om samen te werken op regionaal voorzieningenniveau bepaalt het niveau van de organisatie van deze taken. Bij een regionaal voorzieningenniveau past een structuur van centraal organiseren. Dit doet ook recht aan de behoefte van onze cliënten en aanbieders. Cliënten willen stabiliteit in het zorglandschap. Aanbieders werken bij voorkeur met één centraal aanspreekpunt. Deze manier van werken is het meest efficiënt, ook voor de gemeenten zelf.

2.5 Gemeente Nijmegen voert de taken op dit moment ook uit en heeft dan ook de benodigde kennis en expertise opgebouwd.

2.6 Gemeenten blijven door een meerjarig inkoopplan en een meerjarige regiobegroting betrokken en houden gezamenlijk grip op de kosten.

Gemeenten bepalen gezamenlijk wat het voorzieningenniveau in de regio Nijmegen en Rivierenland moet zijn en welke kosten hiermee gemoeid zijn.

De gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit en de betaalbaarheid van de ondersteuning. Door het meerjarig inkoopplan en de regiobegroting houden we overzicht op het soort voorzieningen die nodig zijn en de kosten daarvan. Ook geeft de regiobegroting de samenhang aan met aanpalende terreinen als MO.

Daarnaast geeft de regiobegroting inzicht in de kosten die de centrumgemeente maakt voor het uitvoeren van de centrale taken, de centrale toegang en MO. Deze onderdelen kunnen we niet los zien van het totaal. Net als de keuzes die een individuele gemeente maakt in het ontwikkelpad. Dit heeft effect op de kosten en de bijdrages voor alle regiogemeenten en ook op het meerjarenperspectief.

Door het gezamenlijk opstellen van de regiobegroting weten we ook welke financiële bijdrage we jaarlijks vooraf moeten vaststellen.

In het opgenomen ontwikkelpad van 7 tot 10 jaar krijgen we zicht op wat we in regio Rivierenland aan Wmo ondersteuning in moeten kopen om de samenhang met de ontwikkeling BW en MO te borgen.

Kanttekeningen

1.1 Om beschermd thuis (BT) te kunnen organiseren, is lokaal draagvlak nodig.

Beschermd thuis vraagt van aanbieders dat zij verschillende soorten zorg en ondersteuning op afroep snel kunnen inzetten. De wijken en buurten moeten hier ook op voorbereid zijn. Een passende zorginfrastructuur is ook van belang. Het kan dan ook zijn dat niet iedere gemeente beschermd thuis kan organiseren. Zij kunnen er dan voor kiezen dit (sub)regionaal te blijven of gaan doen.

1.2 Het realiseren van beschermd thuis vraagt om voldoende woonplekken.

Die zijn er nu niet. We proberen wel meer woonplekken te maken door samen te werken met wooncorporaties en aanbieders. In Nijmegen zijn hierover afspraken gemaakt in het convenant 'Weer Thuis' uit 2019. De gemeenten uit Rivierenland maakten hierover vergelijkbare afspraken met Regio Rivierenland (uitvoeringsorganisatie) voor de uitvoering van 'Weer Thuis'. Door gebrek aan woonplekken bestaat het risico dat we de transformatie naar 'zelfstandig wonen in de wijk (met steun)' niet kunnen waarmaken.

1.3 Voor de overdracht van beschermd thuis van regionaal naar lokaal geldt een ontwikkelpad van 7 tot 10 jaar.

We organiseren BT eerst regionaal. Gedurende het ontwikkelpad bepalen gemeenten zelf hoe snel en hoe ver ze gaan met de lokale inrichting en uitvoering ervan. BT lokaal (subregionaal) organiseren en betalen betekent dat gemeenten geld uit het regionale budget moeten halen. Dit heeft gevolgen voor de voorzieningen zoals die er nu zijn. Dat heeft weer een effect op hoeveel geld alle gemeenten moeten inleggen. Dit traject stemmen de regiogemeenten zorgvuldig op elkaar af. We maken daar goede afspraken over.

2.1 De financiële verdeelsleutel zoals opgenomen in de centrumregeling heeft gevolgen voor onze lokale begroting.

We zijn samen verantwoordelijk voor het regionale budgetbeheer BW. Dit doen we op basis van een meerjarig inkoopplan. De bijdrage per gemeente maakt hier onderdeel van uit. Deze is gerelateerd aan het 'aanvullend' Wmo budget dat we als gemeente ontvangen. Deze afhankelijkheid van de regionale begroting BW vormt een risico voor de lokale begroting.

~~*2.2 De beschikbare budgetten voor 2023 zijn nog niet bekend.*~~

Er zijn op dit moment veel onzekerheden waarmee we rekening moeten houden bij het vaststellen van het budget voor de regionale begrotingen vanaf 2023. Dat heeft onder andere te maken met de WLZ uitname³. Dit proces moet het Centrum Indicatiestelling (CIZ) halverwege 2021 afronden. Ook is het

---

³ WLZ is de Wet Langdurige Zorg. Een deel van de mensen die nu beschermd wonen krijgt vanaf 2021 toegang tot de Wlz. Zij blijven dan beschermd wonen, maar de Wlz betaalt de zorg. En dus niet langer de gemeente vanuit de Wmo. Voor de

nieuwe verdeelmodel nog niet vastgesteld door het ministerie. We kijken al wel met elkaar of het mogelijk is de onderdelen BW en BT te splitsen. BW blijft dan het 'standaard' regionale budget en BT wordt dan onderdeel van het ontwikkelpad.

Financiën

Vanaf 2023 ontvangt de gemeente op de middelen voor de Wmo een aanvulling voor de uitvoering van BW. Het is nog niet bekend hoe hoog dat bedrag is. Wel is duidelijk dat gemeenten op basis van een eenvoudig rekenmodel, wat verspreid wordt met het objectieve verdeelmodel, exact kunnen bepalen welk bedrag zij extra krijgen. Dat is het bedrag wat beschikbaar is voor de uitvoering van BW. In lijn met afspraken over de verdeelsleutel dragen gemeente bij wat nodig is om de regionale voorzieningen in stand te houden. Net als de bijdrage aan de uitvoeringskosten voor de centrumgemeente. De jaarlijks vast te stellen regionale begroting BW is hierbij leidend. Afspraken hierover worden vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst.

De huidige verwachting is dat de eerste vier tot vijf jaar de combinatie van de centrumgemeente middelen en de lokale bijdragen geen tekort oplevert.

De regiogemeenten stellen ambtelijke beleids capaciteit beschikbaar voor de regionale samenwerking.

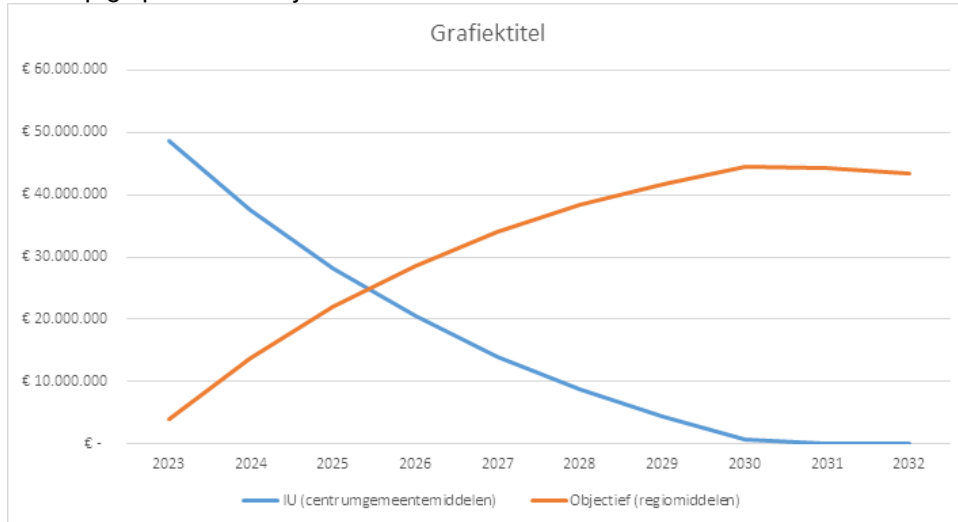
Door de openstelling van der Wlz weten we nog niet wat het kostenniveau is van BW vanaf 2023.

Zodra hier duidelijkheid over is stellen we een regionale begroting op.

In onderstaande tabellen ziet u hoe het voorlopige objectieve verdeelmodel er uit ziet voor de regio.

Daarnaast leest u wat de huidige inkomsten zijn. En is een raming van de kosten BW gemaakt. Deze treft u als bijlage aan.

Voorlopige publicatie objectief verdeelmodel

Inkomsten op basis van de decembercirculaire 2020

	2021	2022
Integratie uitkering BW	67.661.008 euro	52.956.814 euro**
Doeluitkering MO	10.084.740 euro	10.084.740 euro
Eigen bijdrage	Onbekend*	Onbekend
Rijksuitkering medische heroïne (overheid.nl: regeling heroïnebehandeling)	579.439 euro	579.439 euro

*Onbekend omdat er op dit moment nog geen zicht is op hoeveel cliënten overgaan naar de Wlz

**De integratie uitkering BW is in 2022 lager dan 2021, omdat er dan een uitname is gedaan voor de Wlz-cliënten. De kostenkant wordt dan ook (ongeveer) navenant lager. In 2021 zitten deze cliënten nog wel in de centrummiddelen.

Communicatie

De Adviesraad sociaal domein is geïnformeerd over de ontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen. Op 10 mei jl. is er een regionale (Rivierenland) informatieavond voor de gemeentelijke adviesraden georganiseerd.

Na vaststelling van het regioplan wordt dit op de website van onze gemeente gepubliceerd.

Uitvoering/Planning

We gaan als regionale gemeenten regio Nijmegen en Rivierenland aan de slag met:

- de nadere uitwerking en vaststelling van de dienstverleningsovereenkomst en het mandaat;
- de nadere invulling van de regionale samenwerking;

- zorgdragen voor de ondertekening van de centrumregeling en de publicatie hiervan op www.overheid.nl.

Evaluatie

In de centrumregeling en de DVO nemen we op hoe we de ontwikkelingen gaan monitoren en evalueren.

Risicoparagraaf

<i>Risico omschrijving</i>	<i>Soort risico</i>	<i>Kans</i>	<i>Effect</i>	<i>Beheersmaatregel</i>
De opstelling van een meerjarenbegroting BW heeft gevolgen voor de lokale begroting. In de zin dat het aanvullend Wmo budget wordt ingezet voor de bekostiging van BW en niet voor lokale ondersteuning van de totale Wmo populatie	Financieel	Gering	Overschrijding van het Wmo-budget	Monitoring en evaluatie van de ontwikkeling BW.
Verskil in tempo tussen gemeenten in realisatie van BT.	Financieel	Eerste jaren minimaal	Stijging van kosten voor "blijvende" gemeenten	Duidelijke afspraken maken.
Het ontwikkelpad van 7 tot 10 jaar vraagt inzet van de gemeenten. Het risico is onvoldoende capaciteit.	Personeel	Klein	Kansen om zorg en ondersteuning dichtbij te organiseren missen.	Deze ontwikkeling oppakken in de uitwerking van de uitvoeringsagenda sociaal domein.

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe
 de secretaris, de burgemeester,
 Karen Coesmans Servaas Stoop

Bijlagen

- raadsbesluit
- regioplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang

15 april 2021

Kenmerk GZDGWB158572/159359

Pagina **9** van **10**

- praatplaat regioplan beschermd wonen
- Centrumregeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang
- overzicht voorlopige kosten beschermd wonen 2020
- overzicht samenwerkingsvormen

Raadsbesluit

De raad van de gemeente West Betuwe;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 4 mei 2021;

besluit:

1. Het regioplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en regio Rivierenland vast te stellen.
2. Toestemming te geven tot het treffen van de Centrumregeling "Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland".

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 29 juni 2021, nummer 2021/068,

de griffier,
Hans van der Graaff

de voorzitter,
Servaas Stoop